

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Gradišče št. 7, levo. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.
Posamezna številka velja 1 K.

Naročnina: Mesečno 4 K, četrtletno 12 K, polletno 24 K in celoletno 48 K. — Inzerati po dogovoru.

Kdo je kriv?

Dan na dan čitamo v vrstah slov. časopisja jadikovanje, proteste in bogzna še kaj o našem Korotanu, Primorju, proti odpravi demarkacijske črte, o plebiscitni komisiji in njenem postopanju itd., itd.

Priznavamo, da bi bili vsi ti ogorčeni protesti ali izjave na mestu, še več kot opravičeni, če bi poznal svet še kaj pravice. Nehote se vsiljuje vprašanje, kdo je kriv? Odgovor je lahek, kajti že vrabci na strehah čivkajo o naših takozvanih narodnih predstavnikih harmonizirano himno o krizah. Strankarska nestrpnost, avstrijski duh prečanskih predstavnikov in samopašnost srbskega separatističnega radikalizma dovedli so našo mlado, toda življenja polno državo na rob prepada. Jeli potem čudo, da nas nihče ne vpoštevajo, da se nam smeji ves svet in da se igrajo z nami kakor z marionetkami? Kot odgovor na naš protest nam režejo kos za kosom od našega narodnega telesa. In mi to vse prenašamo s prijazno jugoslovansko pohlevnostjo kot neinteresirani gledalci. Proč vse obzire, raztrgajmo spono, ki nas žalibog še vežejo, ter obrnimo kopje proti tem izkoriščevalcem jugoslovanske ponižnosti, proti najhujšim našim škodljivcem! Upamo, da je v našem troimenem narodu še toliko zavesti in moči, da se tudi teh pijavk, tujih in domačih otresemo in jih poženemo tja, kamor spadajo! Čas je skrajšen, zato vsi na krov!

Nehote nam ob premišljevanju tega razdrapanega položaja na zunaj in znotraj prihaja v spomin že prahu po-

zabljujivosti prepuščeni prevrat 1. 1918. Stari avstrijskanti, nekdanji trabanti habsburgovcev, razni petolizniki in kar je bilo že takih „avstrijskih“ velmož, osnovali so si takoj nekako zadrugo z omejenim poroštvom (ali bolje rečeno brez vsakega porošstva), takozvano narodno vladno, ki je vzela državno krmilo v roke, reči moramo, ne ravno v korist jugoslovanskega ljudstva. Z eno nogo so se stali v stari Avstriji, z drugo pa v Jugoslaviji. „Kakor kane“, se je izrazil neki hudomušnež.

Ta vlada je imela tako spretno državnike, da njihovo „narodno“ delo danes s skelečimi ranami čutimo na svojem telesu. Beljak, Celovec, Radgona in Reka so imena, ki bi morala vsakega Jugoslavana zbuditi iz mrtvila in mu oživiti spomin na „delovanje“ narodne vlade. Ne bi bilo treba ne jugoslovanskih žrtev, ne plebiscita na Koroškem, da nismo imeli z avstrijsko temo obdarjenih mož na državnem krmilu. Spomnite se samo na prošnjo našega gen. Meistra za pooblastilo za zasedbo Celovca in Beljaka, kjer so Jugoslavoze pričakovali glasom nalepljenih lepakov. Kje bi bil tudi Maribor, da ni bilo Maistra? Kaj ne gošpada! In žalostno dejstvo za našo zavednost je, da se ravno isti velmože še danes prerivajo okrog državnega voza in pulijo za korita, medtem ko masa mirno gleda to prerivanje in potrpežljivo čaka, kdaj se prevrne naš zavoženi voziček v prepad. Morda se bomo vzdramili, ko bo enkrat prepozno, morda bomo še potem spali spanje pravičnega.

Dve internaciji.

V isti dobi sta gostili Moskva in Ženeva kongrese socijalistične internacije: v Ženevi se je posvetovala druga, stara evropska socialistična internacija, ki se je ustanovila v Parizu pred 31. leti, a v Moskvi so se sešli pristaši tretje internacije, ki se je konstituirala šele 8. marca lanskega leta.

Ti dve internaciji so sestri in kakor sovražni sestri se pripravata o dedščini. Njih dedščina je socijalizem. Obe dve internaciji hočeta pridobiti za svoje ideje delavne mase. Mlajša internacija napada, oprta na popolnoma jasno, ker popolnoma enostavno ideologijo, ne ozirajoč se na desno in levo, ne priznavajoč kompli-

ciranosti razmer, trdno verujoč na socijalizem, sovraži in ljubi ravnotako naravnost kakor srednjeveška cerkev. Njeni cilji so revolucija in diktatura proletarijata. Sredstva: kakršnakoli. Kar gre drugo pot, kdor še ni zavrgel tako odločno vere v demokracijo, kar še ne veruje v vsemoč diktature proletarijata, kar še veruje v razvoj socijalizma, ta je neprijatelj, izdajalec, rumeni socijalist. In to ravno je druga internacionala, ki se ponekod trdno brani. V mnogih zemljah dolgo ni mogla niti zapopasti, dasi ji je treba sploh braniti napram divjim moskovskim napadom; nima tako velikih besed in gest, ne vzgaja toliko strasti v masi; njeni razumski razlogi se počasi tisnejo v možgane;

njena srednja cesta ne vzgaja volje k moči in heroizmu; njena zahteva po mirnem razvoju je težko razumljiva množici, ki se je zadnje čase navadila odločevati z vojno in nasiljem; njeni razlogi za počasnost so preveč zloženi; nima sploh tako absolutno jasne teorije kot tretja internacionala. Ona ne postavlja z tako agitacijsko silo besedo „proletarec“ nad pojem človeka, kakor je to slišati v vsaki besedi, ki jo spregovori Ljening. Zato se polje druge internacionale manjša, a one moskovske povečuje.

Največji uspeh Ljeningove internacionale je revolucioniranje italijanskega proletarijata, v katerem je našla sovjetska Rusija v srcu stare Evrope največjega prijatelja, ki je hitro prisilil svojo vladno k zmernemu stališču proti Rusiji in ki ni pripustil iz Italije niti jedne patrone, ki bi mogla biti enkrat izstreljena proti rdečemu gardistu. Italijanski delegat je govoril v Moskvi tako ostro proti parlamentarizmu, da ga je moral krotiti sam Ljening. V Moskvi je bila zastopana tudi angleška Independent Labour Party, leva frakcija francoske socijalne demokracije, rumeni in rujavi sinovi Azije, ki dajejo gibanju svetovni pomen. Švicarski socijalizem stoji stalno z jedno nogo na komunistično-internacionalnih tleh. Da niso bili zastopani tudi nemški neodvisni socijalisti, je bilo odvisno več od Ljeninga, ki jih ni hotel sprejeti skupno s Kautskym in Hilferdingom, kakor pa od neodvisnih. Kako hitro, bliskovito hitro se širi misel tretje internacionale, lahko najlepše opazujemo na Češkem: pri prvem moskovskem skodu je bila češka socijalna demokracija še skoro akademični življelj druge internacionale; danes pa se velik del priznava k Moskvi in tudi v zapadnih zemljah se pokorno sprejemajo resolucije za tretjo internacionalo.

Cilji druge in tretje internacionale so enaki. Če se naziva tretja komunistična, bi se tudi druga lahko imenovala tako. Ker tudi njen cilj je komunistična organizacija produkcije in razdelitve in obvede gresta za sliko, katero je socijalistični množici naslikal Karel Marks. Razložek je v cesti: če hoče druga internacionala dospeti h komunizmu po cesti razvoja poučenja in prepričevanja, nezametavajoč demokratičnih principov, v katere verovati se je ljudstvo učilo že celo stoletje, in za katero se je še nedavno ostro bojevalo, je demokratična svoboda internacionali, ki je zrasla pod

okriljem Ljeningovega duha, le v posmeh. Socijalisti, kateri so se sešli v Ženevi, si predstavljajo stvar nekako takole: Nekega dne, ko bodo zginili vsi predsodki, ko bomo s šolo izgnali iz duš sence starega veka, ko se naseli v njih jasno nova doba, pa bodo v parlamentu odglasovali zastopniki velike večine komunistični družabni red ravnotako, kakor odglasujejo danes zakon o osemurni delavni dobi Moskovska internacionala pa nasvetuje skrajšano pot: s silo zrušiti vse ovire in upeljati komunizem takoj.

Ti ki se uvrščajo pod zastavo tretje internacionale in čestokrat zametavajo svoje stare voditelje, ki se ne spreobračajo dovolj hitro, bodo čimprej napadli buržuazijo. In takrat bode vsak, ki ne bode z njimi, proti njim. Tretja internacionala bi takrat videla med seboj in buržuazijo še en člen: staro socijalno demokracijo, združeno v drugi internacionali. In to socijalno demokracijo smatrajo revolucionarni teoretiki in praktiki za bolj nevarne sovražnike, kot buržuazijo samo. Zato hočejo uničiti najprej staro socijalno demokracijo, odvržeti ji množice, ki še stoje za njo, da bi ne ostala nobena ovira med buržuazijo in zrevolucioniranim proletarijatom. Tudi v Rusiji so boljševiki spodkopali najprej pozicijo menjševikov in socijalnim revolucionarjem, potem pa ubili buržuazijo z enim samim udarcem. Isti načrt ima Ljening za svetovno revolucijo: najprej razbiti socijalno demokracijo, potem pa uvesti diktaturo proletarijata.

Napad tretje internacionale in njen boj za vsakega posameznega delavca, je prva stopnja, od uspeha bo odvisen nadaljni potek svetovne revolucije. Pa naj izpade tako ali tako. Ne smemo prezreti dejstva, da je v komunistični internacionali vstala nova velesila, katere edina se danes lahko upira poveljem antante. In ta tretja internacionala bo morda še dolgo pomenjala stalno nevarnost svetovne državljanske vojne, gotovo najstrašnejše in najbolj krvave, kar jih je videl svet. Zapadna demokracija in buržuazija ne padeta tako hitro, kakor je padla ruska.

Ali se bo tretji internacionali posrečilo zrevolucionirati svet ali ne, se danes še ne da gotovo reči. Gospodarska konsolidacija, zvišana produkcija in vsled tega zboljšane življenske razmere in rdeča roka segajoča iz Moskve na zapad bi brez moči omahnila. V razbitem, oslabelem gospodarskem življenju pa najde boljševiška ideja naj-

Gospodarske razmere v Rusiji.

Gruzinski soc. dem. poslanec Uratdze, ki je bil v dobi poljske ofenzive poslan v Moskvo, da bi skušal skleniti mir med Gruzijo in sovjetsko vladno, kar se mu je v nekaj dneh tudi posrečilo, objavlja sedaj v tifiškem listu „Borba“ svoje nazore o gospodarskem stanju Rusije. Uratdze, ki je bil povsod prijazen sprejet in ki se je popolnoma prosto gibal v Moskvi, pravi:

Poljska ofenziva je silno desorganizirala produkcijsko delo, ki ga je započela Rusija po svoji zmagi nad belimi generali. V tem leži eden izmed mnogih vzrokov splošne ogorčenosti napram Poljski. Gospodarska situacija Rusije je sedaj na taki stopnji, da bode potrebna naravnost pjavljiva sila,

energija in požrtvovalnost, da se vsaj deloma obnovi prejšnje blagostanje. Boljševiki so v tej smeri že napravili prve korake in stvorili celo vrsto institucij, ki disponirajo z značnimi silami. Je seveda resnica, da so mnoge nove metode in odredbe (n. pr. militarizacija dela itd.) kakor tudi strogost, s katero se jih izvaja, vzbudile i med samimi delavci-komunisti nezadovoljnost, je pa tudi resnica, da bi brez podobnih korakov bila nemogoča vsaka delna obnova državnega življenja. Žalibog samo delna, ker vse te metode ne morejo popolnoma izpolniti ogromnih nalog, ki jim jih daje vsakdanje življenje. Splošno povedano, obnova gospodarskega življenja je nemogoča brez evropske industrije in ravnotako tudi kapitala. To dobro vedo tudi odgovorni boljševiški voditelji in zato se tako energično trudijo doseči

sporazum z evropskimi državami. Seveda ugled sovjetskega sistema jim je nad vse.

Notranja prehranjevalna situacija je jako slaba. Mnoga mesta gladujejo predvsem zato, ker ni prometnih sredstev. Vse akcije za zboljšanje prometa izvajajo z neverjetno strogostjo. Tako se je pričel n. pr. neki ukaz Trockega z besedami: „Inžinerji železniških stavb, marš na proge.“

Razmerje sovjetske vlade k inteligenci, predvsem k tehničnim strokovnjakom se je jako močno, takorekoč osnovno izpremenilo. Specijalistom se nudijo razni privilegiji, dobivajo visoke plače. Ali beda tiči v tem, da delavci pod vplivom prejšnje agitacije ali sploh nočejo sprejemati inteligence v svojo sredo, ali pa se obnašajo napram nji nezaupno in nočejo izvrševati njenih povelj, kar vse zmanjšuje uspeh dela.

Proti temu zlu se sovjetski komisariji energično bore in gonijo sedaj tudi svoje somišljenike pred sodišče. Jako pa manjka inteligence na deželi, kar povzroča sovjetski vladi velike skrbi.

Razmerje med deželo in mesti je skrajno napeto. Vasi ne dajejo mestom ničesar in mesta stradajo in njih prebivalstvo se krči, medtem ko se vasi razširjajo in postavljajo na lastne noge. Mogoče bo to Rusiji še v korist, ker se izobrazba v vaseh širi in je mnogo slučajev, da so si postavile mala gledališča in da kaže življenje v njih meščansko sliko. Dežela pridobiva tudi čimdalje večji politični pomen a ne more se nikakor sprijazniti s sistemom, ki je osnova komunističnega gospodarstva in zato je sovjetska vlada v svojem razmerju do dežele mnogokrat prisiljena, priznati ji koncesije, ki niso s principi komunizma v nikakem skladu.

bolj ugodna tla. Najuspešnejši boj proti boljševizmu, proti tretji internacionali je oster boj proti vsem nesolidnim trgovskim in produkcijskim elementom in le ako bomo vodili ta

boj s skrajno brezobzirnostjo, lahko rečemo, da izpolnjujemo svoje dolžnosti napram človeštvu in narodu in ga obranimo novega krvoprelitja.

Podržavljanje in socializacija.

Je velika napaka, ako kdo sodi, da je stopnja in naglost socializacije odvisna samo od dobre volje činiteljev, ki imajo v rokah državno moč. Tudi družabni prevrat izpeljan od legitimne državne moči se lahko ponesreči in zapozni prihod nove družbe, ako ne odgovarja danim gospodarskim, kulturnim in moralnim pogojem. Ravno tako uničuje pa bi uplivalo zakonodajstvo, katara bi vzdrževalo nazadnaške družabne vrste, ki so izgubile svojo upravičenost.

Državna moč je kot tvoreči činitelj nove socialistične družbe omejena. Enako omejena pa je tudi zmoglost države naenkrat zavzeti bivše mesto podjetnika - kapitalista.

Marksisti v tem pogledu državo znatno precenjujejo. Lenin pravi, da bodo v socialistični družbi vsi ljudje namestniki države. V resnici pa jako obširni deli industrije sploh ne pripuščajo tega centralizma. Država more prevzeti v svoje roke samo veleprodukcijo. Nazori o izumiranju drobne obrti so se pokazali v mnogih strokah za napačne in dovršene elektrifikacije zavedena povsod, ali vsaj pripravljena bode gotovo pomogla drobni obrti k novemu razvoju, ravno tako, kakor je parni stroj v minulem stoletju povzročil premoč težke industrije.

Z državnimi podjetji uresničevati socializacijo je potrebno samo tam, kjer ima v resnici cela država koristi od tega, ako produkcijo organizira sama. To gotovo velja n. pr. za rudnike, gozdove, o najvažnejših prometnih sredstvih itd. V teh podjetjih je izpolnjen tudi nadaljni pogoj: da trajni način gospodarstva dopušča državno podjetniško obliko. Gre se vedno le za podjetja v velikem, podjetja, kjer je centralizacija v znatni meri že izpeljana, in potrebno je isto samo izpolniti. In končno monopol tukaj ne more povzročiti resno škodo, ker so to že po svoji naravi monopolna podjetja. Težave hitrega prilagodenja menjajočim se razmeram ne pridejo tukaj preveč v poštev. Gospodarski načrt, kateri se v poljedelstvu menja, če treba vsako leto, velja v gozdarstvu za mnogo let. Vsaj nekoliko trajnosti in stalnosti je neobhodno potrebno za gospodarske stroke, ki naj bi se poddržavile, ako naj se iste ne poškodujejo z pečatom, katerega bi jim državna uprava gotovo pritisnila.

S temi pogoji smo zopet pokazali, da na drugi strani marksistov produkcija ne more biti podržavljena. Treba si je zapomniti, da se mora v socialistični družbi ugodni vpliv privatne podjetnosti nagraditi z podjetnostjo raznih oblik družabnega podjetništva. Tudi pri naravnih bogastvih bode dobro, ako bodo obstojala poleg državnega tudi občinska podjetja, kar velja tudi za gozdno gospodarstvo. Ni nič smešnejšega, kakor očitati nedosled-

nost socializmom, kateri ne verujejo, da je možno v enaki obliki podržaviti ali zadružno organizirati gospodarske stroke najrazličnejšega pomena in najrazličnejše narave: Premogokope kakor sladkorno industrijo.

Zavrgli smo misel marksističnega kolektivizma, t. j. podržavljenja vse industrije, ker bi to pomenjalo dati v roke državnim organom neizmerno moč nad vsemi državljanji in bi nedvomno vsled tega nastala strašna politična nezvestoba in despotizem. Kakor smo pokazali, ta sistem tudi gospodarsko ni vselej mogoč. A vendar se državno podjetništvo sedaj precej širi. Ali, da bo to podržavljenje res socializacija, je treba izpolniti še nekatere pogoje.

Masaryk je rekel popolnoma pravilno, da podržavljenje še ni socializacija. To je, vsako podržavljenje ni še socializacija.

Marksisti mislijo, da postane državno podjetje socialistično, ako postane država socialistična. Mi pa smo že večkrat pokazali, da med tako, zvano „proletarsko“ državo in drugimi demokratičnimi državami ni bistvene razlike, v kolikor se tiče razmerja državne moči do državljanov, ker namestnik proletarske države bi bil tudi nadalje brezpravni namestnik. Stremeti je treba za tem, da se upelje tudi v državnih podjetjih udeležba uslužbencev na upravi in dobičku a ravno tako tudi udeležba ostalih gospodarskih strok odvisnih od produkcije istih. Seveda bi se moralo to izpeljati na način, da bi ne bil ogrožen vpliv države.

Socialistično državno gospodarstvo bi moralo biti dobro organizirano, uprava gospodarskih podjetij mora biti vodena po splošnih principih vodstva gospodarskih podjetij in mora odgovarjati zahtevam znanstvenega vodstva. To pomeni, da se mora uprava državnih gospodarskih podjetij osamosvojiti t. j. oddeliti se mora od politične organizacije državne uprave. Tako se ne bo treba bati, da bi se gospodarska moč zlorabila k političnemu nasilju, in tako se tudi zagotovi strokovnjaško vodstvo državnih podjetij. Samostojno stališče gospodarske poleg politične uprave, mora biti izraženo tudi v zakonodajstvu. Temu bi odgovarjalo poleg politične zbornice, tudi gospodarska zbornica, kakor so jo upeljali za svojo državo Čehi.

Ako se bode državno gospodarstvo omejilo le na stroke, ki so za to pripravne, ako bode osamosvojeno od politične državne uprave in v resnici strokovnjaško vodeno, in če se zagotovi v njem svoboda uslužbencev in če se končno odkaze gospodarskim činiteljem pristojne jim mesto tudi v zakonodajstvu, potem se ni treba bati, da bi podržavljenje gospodarsko življenje oviralo, temveč ravno nasprotno, dvignilo ga bo gotovo k novemu razvoju.

Socialna demokracija na Češkem.

Ruska delavska revolucija je razbila nazorno edinstvo in disciplino v vseh socialističnih strankah na svetu in mogoče ravno najbolj v socialno demokratični stranki na Češkem. Proces razkolov je bil v ostalih socialističnih strankah nekoliko drugačen. V Nemčiji se je razbila enotna stranka na tri frakcije: na Scheidemannovo, neodvisno in komunistično. Na Anglijskem so se radikalci odcepili in ustanovili lastno, neodvisno, delavsko stranko. Kakor kaže, so v naši socialni demokratični stranki zmagali komunisti, in menda ne bo dolgo, ko bodo zmernejši, socialni demokrati stranko zapustili. V Italiji kjer so zmernejši reformisti zapustili stranko že prej, nima desnica (zmernejše krilo) niti toliko moči, kakor pri nas. Najpodobnejša je češki situaciji situacija v Franciji,

kjer se do sedaj enotna stranka cepi na tri skupine: zmerne pod vodstvom Renaudela, na srednj pod vodstvom nekdanjega voditelja radikalcev Longueta, in končno na izrazite komuniste, katerim stoji na čelu Loriot. V tej zadnji frakciji se odigrava podoben proces, kakor v češki socialno demokratični stranki. Skupine so ohranile nazorno edinstvo le za ceno odcepitve. V zemljah, katere so bile v resnici zapletene v konflikt med boljševizmom in starim socialističnim demokratizmom se ni posrečilo ohraniti tega edinstva. Češka socialna demokratična stranka se je trudila in se še trudi to edinstvo ohraniti. Voditelji češke s. d. stranke, so dobri socialisti, a so tudi realni politiki. Realni politiki so tudi voditelji avstrijske s. d. stranke. Med nekdanjimi nasprotniki Rennerjem in B. Adlerjem

ni danes nikakega spora več v tem, da na socialno revolucijo ni niti misliti, če so dani zanj tako slabi pogoji, kakor danes. Podobno mislijo tudi stari voditelji češke s. d. stranke. Pridajmo še to, da so ti voditelji tudi ljudje, ki cenijo eksistenco samostojne češke države, ki se njenega obstanka vesele, in nečejo ogroziti obstoj te komaj dve leti stare države. Med desnico in levico na Češkem ne obstoji nikak spor o končnih ciljih. Spor plameni le v vprašanju, jeli današnja doba za doseg teh končnih ciljev ugodna ali ne, a končno niti levica — vsaj njeno jedro — ne trdi, da je sedanjí čas ugoden. Politični činitelji v levici so proglasili, da ne mislijo kopirati ruskega vzgleda. Govori se samo o „pripravi“ k socialni revoluciji. Ali v tej pripravi leži toliko politične nevarnosti, da desnica o tej „pripravi“ sploh neče nič vedeti.

Oporeka se ji predvsem, da ne leži vedno v moči voditeljev zadržati „pripravljene“ mase tako dolgo disciplinirane, kot bi bilo potrebno. So momenti, ko se puške same isprožijo — in isto se lahko zgodi tudi z pripravo k socialni revoluciji. Ta „pri-

prava“ bi na primer lahko pomenjala zadosni razlog Hortiju k akciji, ki bi bila vse prej, kakor proletarska. A vendar je ta vzrok le postranski. Važnejši je oni drugi, ki pomenja neposredno politično nevarnost. Prvi pogoj ono „priprave“ je namreč, da socialno demokratični ministri zapuste vlado in da socialno demokratični poslanci preidejo v opozicijo proti „razredni kapitalistični“ republiki čehoslovaški.

V tem momentu ki izgubila vlada češko večino v parlamentu. Levica sodi, da bi se morala večina v parlamentu stvoriti iz buržoazije vseh narodov, torej Čehov, Nemcev in mogoče tudi Madžarov. To je seveda naivnost in voditelji levice niso naivni. Gre se jim torej le za to, spraviti republiko v stanje, ki bi bilo tako težko, da bi ga mlada država ne mogla prenesti. Desnica sodi, da je tudi to „priprava“ k socialni revoluciji in sicer najnevarnejša „priprava“, za to tak oster boj v vprašanju zdržanja v vladi, v katerem igra desnica ravno tako nehvaležno kot zaslužno vlogo.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

Nova vlada

Imenovanje nove vlade je bilo podpisano 18. avgusta in istega dne so bili zapriseženi novi ministri. V nekaj dneh se bodo rekonstruirale tudi pokrajinske vlade. Ko se izvedejo občinske volitve v Srbiji t. j. po 22. t. m. se sestavi narodno predstavništvo. V Bosni postane predsednik vlade radikalce, notranje posle pa prevzame demokrat. Hrvatski ban ostane tudi nadalje dr. Laginja. Demokrati pa dobijo poverništva za notranje posle, in gospodarstvo. V Dalmaciji ostane predsednik vlade dr. Krstelj. Pri nas dobijo demokrati poverništvo za socialno skrb in pravosodje, medtem ko zasede poverništvo za notranje zadeve neutrlece prof. dr. Pitamice.

Od nove vlade ne pričakujemo bogve kaj, ali upamo, da smo končno dočkali ono vlado, ki bo pripravila in tudi izpeljala volitve v konstituanto. Ako nas prevara v tej edini nadi, ki jo stavimo še vanjo, tudi ta vlada, potem izgubimo sploh vsako vero v naše takozvane narodne predstavnike, v kolikor jo sploh še imamo. Naj vodilni politiki spregledajo in dajo državi notranji mir, ki ga tako nujno potrebujemo.

Naša z eza z Čehoslovaško državo.

V naši zunanji politiki smo napravili korak naprej. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je prinesel v Beograd misel srednjeevropskega bloka, ki naj bi omogočil vsem malim narodom uspešen odpor tako napram antantnemu nasilju, ker nas ona le prerada smatra za svoje hlapce, kakor tudi proti vzhodu, ki nam grozi z državljansko vojno in uničenjem našega gospodarstva. Čehi, ki so prinesli misel združenja in zveze v trenutku skrajne nevarnosti, ki nam

preti od vseh strani, vedo dobro, da smo jim bili in jim bomo vedno najtrudovitejša opora proti vsaki nevarnosti od vshoda ali zapada, vedo pa tudi, da potrebujemo tudi mi njihovo pomoč v slučaju potrebe, da nam zavarujejo hrbet. Zelo verjetno je, da se tej zvezi pridruži s časom tudi Avstrija, Rumunija in konečna hočeš nočeš tudi Madžarska in Bolgarska. Ako se ta zveza uresniči in jo bodo vodili pametni državniki, nam kmalu ne bo treba trepetati pred vojno, ker bo ta zveza najmočnejši steber evropskega in svetovnega mira.

JUGOSLAVIJA.

+ V Beograd je prispel dr. Beneš zunanji minister čehoslovaške republike 14. t. m. v svrhu, da se pogovori z našimi vodilnimi državniki o skupni smeri zunanje politike. V prvi vrsti naj se prisili Madžarsko, da respektira mirovno pogodbo in zniža svojo armado na 30.000 mož.

+ Za zgrebškega župana je bil 17. t. m. izvoljen arhitekt Vekoslav Meinzi, pristaš hrvatske zajednice.

PO SVETU.

+ Franceska vlada je priznala Wrangelovo vlado v južni Rusiji. To priznanje zadnje čase zmagovitega generala in zadnjega upa Franciji je vzbudilo v političnih krogih veliko presenečenje.

+ Bitka za Varšavo se je pričela 15. t. m. Početek za Poljake ni bil ugoden, sedaj se jim menda obrača nekoliko na bolje. Kako se bode bitka odločila, se še ne da reči.

+ Rusi sestavljajo v zasedeni Poljski sorjete. Na ta način in z oboroževanjem poljskih delavcev mislijo ustvariti poljsko rdečo armado, ki naj služi kot protiutež proti poljskemu imperializmu.

+ Zveza med Rusijo in Nemčijo? Iz Pariza prihaja vest, da je Rusija baje sklenila z Nemčijo vojaško, politično in gospodarsko zvezo, ki ima namen podkopati versaillesko mirovno pogodbo.

+ Poljaki naj sprotujejo ruske mirovne pogoje, tako jim svetuje angleška vlada, ker se sicer za usodo Poljske ne bo več brigala.

Tedenske vesti.

— Javen shod JDS-arjev v Celju. V nedeljo dne 15. t. m. se je vršil v Celju javen shod demokratov, na katerem je poročal minister dr. Kukovec o političnem položaju v naši državi. Število navzočih je bilo precej pičlo in še med temi največ pristavev NSS, in JSDS... Opažalo se je, da je šla beseda g. ministru nekako trdo in bojazljivo iz ust in, da je bil namen shoda pomirjevanje in tolažba opravičeno razburjenih duhov ljudstva. Predsednik krajevne organizacije NSS tov. Žabkar je povdarjal nezmožnost vlade, katere njanja v Beogradu le strankarsko politiko in prerakanja brez konca in kraja. Učital je vladi v ostrih besedah njene izvoznike mahinacije ter pomanjkanje sočutja z ljudstvom. Ozgosal je neznanstvo cincaje in opozoril ministra na dejstvo, da vlada še do sedaj ni ugodila nujnim in opravičenim zahtevam državnih nastavljenecv in železničarjev po službeni pragmatiki, pač pa se je poskusilo z nad vse „demokratičnim“ činom odvzeti istim pasivno volilno pra-

vico, kar si niti prejšnji avstrijski mogotci niso upali dovoliti. Orisal je verizniško postopanje centralne uprave, katara je največ kriva na vedno rastoči druginji.

Ker je gospod minister med svojim govorom povdarjal nekompetentnost sedanje vlade in narodnega predstavništva, je tov. Žabkar vprašal, če so gospodje na vladnih stolčkih kompetentni samo za take stvari, ki so ljudstvu le v kvar. Tudi se je dr. Kukovec zgražal nad postopanjem pokrajinske vlade v Ljubljani glede razpisa občinskih volitev in označil to kot punt zoper centralno vlado. Nato je tov. Žabkar povdarjal, da nam je pač vseeno, kdo volitve razpiše in naj se obe vladi glede kompetence same med seboj pobotajo, „ni pa zahtevamo volitve in še enkrat volitve!“

Buren aplavz velike večine udeležencev, ki je sledil izvajanju vodje NSS je jasen dokaz, v katerem taboru je narod in kdo ima prav. Dosti je izkoriščanja demokratično-kapitalističnih in črnih mogotcev. Ta shod je bil priča,

da blje tudi tej stari liberalni šari zadnja ura.

Konec shoda se je prečitala zaupnica gospodu ministru, ki je bila — ker so se vsi drugi udeleženci odstranili, sprejeta — reci in beri... od približno 20 — 30 pristašev JDS. Gosp. uredniku „Nove dobe“ pa prepustimo demagoško, da ne pride iz vaje. Naj se s svojimi pripombami v javnosti ne smeši.

— **Samopomoč ljudstva.** V Pragi se je osnoval zbor meščanske kontrole, ki bo nadzoroval cene na trgu in v trgovinah. Funkcije tega zbora so častne in brezplačne. Njegovi organi bodo pomagali prehranjevalnemu ministerstvu in brezobzirno zatirali vsako špekulacijo z živili in ostalimi živlenskimi potrebščinami, kakor tudi vsako drugo oškodovanje javnih gospodarskih koristi. Nujna potreba tudi pri nas.

Ljubljana.

— **Obtoženi mokařji.** Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem v sobi štev. 28 se prične v ponedeljek ob 8. uri dopoldne senzacionalna kazenska razprava proti raznim velikim in malim trgovcem z žitom in moko. Obtoženih je 22 mokařev raznih čednih manipulacij, s katerimi so „skrbeli“ za prehrano ljudstva. Razpravljala so bo zlasti zadeva o mešanju moke z raznimi drugimi primesmi, kakor z grašico in grahovino.

Maribor.

— **Razkrojeno komunistično zborovanje.** V nedeljo dne 15. avgusta

bi morala imeti komunistična stranka v križevem dvoru zborovanje. Udeležilo se ga je kakih 250 oseb. Mnogi so prišli le poslušat pouke komunističnih govornikov iz Ljubljane, veliko jih je prišlo le iz radovednosti. Govorniki so bili: gosp. Petrič, Klemenčič in Ostere iz Ljubljane. Žalibog so se udeleženci v križevem dvoru zastoj zbrali, kajti okoli 10. ure so prišli redarji, ter so celo zborovanje razkropili.

— **Tukajšnja aprovizacija južne železnice** prodaja za svoje člane že dalj časa mast, o kateri je uradna preiskava dognala, da ji je primešana moka pokvarjeno olje in loj. Radovedni smo kdo da je dotični poštenjak in če ni morda s svojim zločinom zaslužil toliko, da ga bo dober zagovornik „izmazal“.

— **Griza se je** v zadnjem času razvila v mestu in okolici k epidemiji bolezni. Javna, kakor tudi vojaška bolnica sta prenapolnjeni.

Celje.

— **Demokracija pa taka!** Prav po „demokraciji“ se je izrazil neki celjski gospod po končanem shodu IDS. Čudno se mu je namreč zdelo, da priprosto državljan nastopa javno v oči proti aktivnemu članu vlade. Dotičnemu demokratu bi svetovali, da se vsaj v sanjah spomni na demokracijska načela, katera dajejo vsakomur in vselej pravo nastopati v poštenem političnem boju, pa če bi bil tudi prizadet kakšen gospod minister.

— **Pozor!** V soboto, dne 21. avg. t. l. ob 8. uri vsi v Narodni dom na javen shod narodnih socialistov. Proletarci, zavedajte se vaše dolžnosti!

Sokolstvo.

I. pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920.

Naša državna samostojnost in vstajenje našega naroda k novemu življenju ni bilo naključje ali samo uspeh svetovne vojne. Moti se sleherni, ki to misli. Vsega tega ne bi dosegli nikdar, ako se ne bi naš narod pripravil na ta veliki trenotek, ako ne bi bilo dovršeno ono velikansko delo v narodu, ki mu je kazalo pot v veliko in lepšo bodočnost. Velik kos te najvažnejše naloge je izvršilo naše Sokolstvo. Od ustanovitve prvega sokolskega društva na jugu pa do danes je stalo Sokolstvo na straži za pravice svojega naroda. Korakalo je stalno in nepremično po trdo začrtani poti in so tudi v času najhujših preganjanj ni ustrašilo, temveč se trdo držalo načel, ki so mu jih stavili njegovi ustanovitelji. Takoj po prevratu je bilo Sokolstvo prvo, ki je odstranilo iz svoje organizacije vse plemenske znake in uresničilo to, po čemur je dolgo let hrepenelo. Pred enim letom — na Vidov dan — so se zbrali zastopniki celokupnega jugoslovanskega Sokolstva v Novem Sadu, kjer je bila ustanovljena enotna Sokolska organizacija za celo državo. V teku enega leta je jugoslovansko Sokolstvo združeno v Sokolskem Savezu izvršilo reorganizacijo celotne organizacije. Izginila so vsa plemenska društva, ustanovile so se nove župe. Sploh se je upeljalo v celi državi popolna enotna organizacija. Jasno je, da vsled tega notranjega organizacijskega dela ni bilo mogoče misliti na velike javne nastope, kjer naj bi se pokazalo uspehe notranjega dela. Vzlic temu velikemu delu pa Sokolstvo ni počivalo in nešteti manjši župni in društveni nastopi so nam pokazali moč in delo Sokolstva. Vse svoje zunanje delo smo morali omejiti na manjše pokrajinske zlete in jih bomo morali tudi še drugo leto, ako hočemo vstvariti organizacijo, ki naj odgovarja vsem velikim zahtevam Sokolstva.

Med temi delnimi zleti je letos tudi pokrajinski zlet v Mariboru dne 29. avgusta 1920. Dolžnost vseh, za katere je ta zlet obvezen je, da store vse, kar je v njihovi moči, da se zleta udeleže in da pripomorejo k najboljšemu uspehu. Nobeden izgovor ne velja, nemožato in nesokolsko bi bilo v zadnjem trenutku popuščati in ne sodelovati. Premotimo svoje vrste na zletu in dajmo si novega veselja in novih moči za delo, ki nas čaka letošnjo zimo. Zato bratje vsi na krov — še je čas.

Bratje in sestre, ki se udeleže zleta v Mariboru se naj takoj javijo pri svojih društvi. Vozne cene v Maribor so polovične in sicer dobi vsak udeležnik pri svojem društvu predpisano legitimacijo.

Župe, ki niso dobile še zadostno število zletnih legitimacij, naj te naroče takoj pri Sokolskem Savezu.

Zletni plakati za vsa društva so bili razposlani župam. Društvo, ki še ni dobilo plakatov, jih naj zahteva pri pristojni župi.

Narodne noše. Vse sestre, ki se udeleže zleta v Mariboru, naj pohite tja v narodnih nošah. Pripravljajte skupine narodnih noš iz posameznih pokrajin.

Posebni vlaki v Maribor. Iz Ljubljane vozi v Maribor poseben vlak dne 28. avgusta 1920 ob 17 uri 20 minut. S tem vlakom se odpeljejo predvsem vsi telovadci ter Gorenjci in Dolenci — prihod v Maribor ob 21 uri 43 minut. Drugi posebni vlak vozi isti dan ob 18 uri 15 minut iz Ljubljane te pobira ob celi progi do Celja. Prihod v Maribor ob 22 uri 43 minut. Iz Celja vozi poseben vlak 29. avgusta ob 5 uri 9 minut in pride v Maribor ob 7 uri 15 minut. Poseben vlak iz Zagreba odhaja 28. avgusta ob 17 uri 9 minut in se ustavi na vseh postajah do Zidanega mosta, dohod v Maribor ob 22 uri 51 minut. Telovadci iztopijo na Teznu. Iz Gorenjske vozi poseben vlak iz Kranjske gore do Ljubljane — vozni red objavimo prihodnjic. Vozne cene polovične.

Strokovni pregled.

Delarske zbornice. Skoraj je že tri mesece, kar se je vršila pri obrtnem nadzorništvi v Ljubljani anketa zastopnikov strokovnih organizacij, na kateri se je odobril od obrtnega nadzorništva

predloženi osnutek za ustanovitev delavskih zbornic in se v vseh vprašanih dosegel popoln sporazum. Na tej anketi se je zahtevalo, da se začasna delavska zbornica lahko ustanovi takoj,

treba je le še podpis ministro za socialno skrb. Čudimo se kaj je zopet vzrok, da minister dr. Kukovec še ni podpisal predloženega zakona in zakaj se zavlačuje ustanovitev tako važne korporacije. Prav dvomimo, da bi imel g. minister toliko dela, da ne bi mogel že vendar enkrat osnutka odobriti. Pa menda že mora biti tako, da kar pride enkrat v Beograd, tam kratkoma zaspi. Za važna socialna vprašanja seveda ni nikdar časa in gospodje v Beogradu res nimajo prav nobene volje pomagati delavstvu do njegovih pravic. Zahtevamo, da se to važno vprašanje ustanovitve delavskih zbornic vendar že enkrat reši,

ker delavstvo se ne bo pustilo vedno vleči za nos.

Št. Pavel pri Preboldu. Tudi pri naši tkalnici smo imeli mezno gibanje in dosegli znatno povišanje plač. Vendar tudi te nove plače še ne odgovarjajo današnjim razmeram in z njimi ne moremo zaceliti ran iz časa naše brezposelnosti. Naša tovarna je sicer v obratu, vendar vsled primanjlovanja potrebnih surovin je še vedno veliko delavstva brezposelnega in si mora iskati kruha drugod. Naša podružnica NSZ dobro uspeva, ter je vse delavstvo tovarne trdno organizirano.

Dopisi.

Ptuj. Dopisniku ptujskega lista štev. 33 z dne 15. avgusta 1920. Stagnacija v javnem življenju nastopi v tem hipu, ko preneha zdrava kritika. Ni je pa naprave in ne prireditve, pa tudi ne osebe, pred katero bi se ista morala umakniti. Tako tudi družinska večera, prirejena po ptujskem oficirskem zboru, nista bila sakrosanktna. Prireditvi sta bili neprisiljeni, saj si je vsak lahko poiskal svojo družbo sam. Oficirska obednica obstoja, če se ne motimo iz 4 prostorov. Ptujska družba, se je zbrala po svojem okusu v posameznih prostorih. V enem prostoru je bila čisto za se aristokracija z vodjem glavarstva, v drugem je bila odlična ptujska inteligenca in na ostala dva prostora so se razdelili uradniki, učitelji, Sokoli in Sokolice. Nič hudega pri tem! V sobi aristokratov so govorili nemško, samo grof O. je govoril hrvaško. Grofica H. govori sicer jako dobro češki, a je Nemka po mišljenju in rojstvu, doma na Solnograškem. Tudi med našo inteligenco si slišal nemškutarit, to pa za to, ker stoji taista na tistem prokletem lakajskem stališču, da mora vsa družba švabšariti, če je v družbi dama, ki je Nemka in ki se še do danes ni potrudila naučiti se našega jezika.

Družinski večeri bi bili potrebni zlasti, da ptujska družba spozna bratske srbske oficirje in oni zopet nas. Ti družinski večeri naj bi potem bili malo manj „ptujski“.

Pozdravljamo prihod aristokracije med nas, naj se uživi v nove razmere, naj spozna, da so tudi oni brez krone, pod ali nad imenom, ljudje. Pozabljati pa ista ne sme, da so minili časi, ko se nas je merilo z mrzlim pogledom, od temena do pete.

Na večere so bili, kakor dopisnik trdi, v prvi vrsti povabljeni Sokolice in Sokoli. Naj bo že tako ali tako, govori se, da so bili Sokoli in Sokolice precej precej postranska stvar. Nočem tu žaliti nikogar, dejstvu so pač krive ptujske družabne razmere.

Slišali smo mnogo lepega petja naših Sokolov, slišali tudi pesem Wien. Žal, da se je pela, žal, da jo je pela žena enega najodličnejših delavcev NSS, žal, in še enkrat žal! Z roko na srec! Ali je v vaših vrstah vse tako čisto, da si danes upate s kamenjem obmetavati može izven vaših vrst? Ali niso v vaših vrstah ljudje, ki se pod avstrijskim režimom niso nikdar pokazali v slovenski družbi, ki si niso upali prestopiti praga Narodnega doma, ki so se naravnost prizadevali veljati za nekaj, kar po svojem rojstvu niso bili? In ali se morda v vaših vrstah ne nahajajo močje z nemškimi ženami? Predvsem pa: osebno mržnje proč iz javnega življenja, če hočemo, da ozdravimo naše družabne a tudi naše politične razmere.

Ptuj. Mestni svet ptujski je sklenil dati židu Feichuerju mestno palačo v najem, da jo porabi za tvornico, v kateri se bo izdelovalo vse, kar se rabi za postavljanje brzojavnih prog in sličnih naprav. Vlada v Beogradu je pri njem naročila že za več milijonov blaga. Vprašamo mestni svet, s čegavim pooblastilom spravlja podjetje v židovske roke in kako to, da pomaga polniti nenasitno židovske bisage. Protestiramo najenergičneje proti samodržnemu postopanju te korporacije!

Ptuj. V Ptuj in okolici je vse polno Nemcev, ki se še vedno niso in se ne morejo spoprijazniti z novimi razmerami in še vedno na tihem upajo, da bodo tudi za Spodnjo-Štajersko

izposlovali plebiscit. Posebno sedaj jim greben raste, ko je plebiscitna komisija odpravila demarkacijsko črto med conam A in B na Koroškem.

Iz Avstrije se je vrnilo vse polno Nemcev, ki so ob prevratu pobegnili, ker so imeli kosmato vest, sedaj pa so se vsuli kot kobilice po celem okraju, posebno po Halozah jih kar mrgoli. Pri eni sami družini je 11 takih gostov. Ti lačenbergerji pripovedujejo ljudstvu o Avstriji, kake dobrote so tam, in da tudi oni pridejo nazaj pod to obljubljeno deželo, tako da so po nekaterih krajih že prepričani da je to že končana stvar, celo letaki so že, ki naznanjajo, da pride nazaj cesar Karol.

Kaj pa naše oblasti nasproti temu porečejo? Nič, ker še vedno vidijo v Nemcih svoje gospodarje, in se jim bojijo zameriti, ker kaj bi bilo potem, če bi res prišli nazaj Nemci? Zatorej je boljše, če smo ponižni.

Kaj se res še ne zavedamo svoje svobode? Kaj smo vstvarjeni za večno suženjstvo? Če sami ne znamo, učimo se naokolu od vseh naših sosedov, kako oni postopajo z našimi ljudmi.

Mestni magistrat je za časa kolekovanja bankovcev meseca decembra 1919 kaznoval 13 trgovcev in gostilničarjev na globo 3000, ker niso hoteli sprejemati več nekolekovanjih not.

Od teh 13 je bilo 11 Nemcev in dva Slovenci. Proti tej obsodbi so vsi vložili priziv na deželno vlado, katera je takoj potrdila obsodbo glede 2. Slovencev in sicer gg. trgovca Senčarja in krčmarja Slavince, glede ostalih 11 obsojencev Nemcev, pa slavna deželna vlada ni še nič odredila, in bo najbrž na celo stvar pozabila, če ni že vse šlo ad acta.

Ker sta bila Slovenci obsojena, ne prideta v volilni imenik, ter sta na ta način izključena od volitev. Nemci pa ki niso še obsojeni bodo lepo volili proti Slovincem. Potem ni čudo, če se Slovceku res vsili misel, da se Nemce protežira.

Isti proces se godi glede prizivov od strani Nemcev proti sklepom stanovanjske komisije, s katerimi se jim je stanovanje odpovedalo, ker nimajo pravice tukaj stanovati. Ti prizivi ležijo pri dež. vladi že nad 6 mesecev brez rešitve. Naše uradništvo pa naj naprej stanuje po vagonih in nezdravih stanovanjih. Nemci tuji državljani stanujejo v lepih dvonastropnih hišah mirno naprej zabavljajo vedoč da se jim ne bo nič žalega storilo, ker jih božja roka ščiti. — Pri glavi riba smrdi!

Zagorje ob Savi. Rudniška nakladalnica premoga na postaji Zagorje kakor tudi apnenice dobe v kratkem električno razsvetljavo. Delavstvo že komaj čaka na to prepotrebno napravo.

Akcijski odbor za preskrbo občin Zagorje z električno razsvetljavo spi spanje lenuha.

Cestni odbor za Zagorje in okolico se opozarja na betonski most čez Medijo poleg postaje, katerega železni deli so popolnoma zarjaveli, ker se cestni odborniki niso pravočasno pobrigali za prepleskanje istih.

V začetku septembra t. l. se prično pogajanja delavskih organizacij z trboveljsko družbo za zboljšanje delavskih plač. Upamo, da se bodo to pot upoštevale upravičene zahteve delavske organizacije Nar. soc. Zveze.

V nedeljo dne 15. t. m. se je ustanovila v Zagorju podružnica „Jugoslav. Matice“.

Gospodarstvo.

K pomanjkanju stanovanj. Opozorjamo na današnji oglas Christoph & Unmack d. d., Niesky v Gornji Lužici (Oberlausitz) in priporočamo bralcem firmo najtopleje. Pri današnji stiski za stanovanja bi bilo opozoriti posebno na to, da imenovana firma v kratki dobi gradi enorodbinske in dvorodbinske hiše po Döckerjevem sistemu, gradi vile in stanovanjske hiše v bločni obliki vsakega sloga in omenjamo zlasti, da je firma pokazala posebno spretnost pri lesenih stavbah (Freibau), pri čemer se

opira že na desetletja izkušenj. Veliko zmožnost leta 1882. ustanovljene firme Christoph & Unmack d. d., ki si jo je pridobila kot najstarejša in največja specialna graditeljica razložitljivih lesenih stavb ne samo v Evropi, nego tudi čez morje, naj osvetli nastopni razvid: a) 3500 delavcev in uradnikov, 500.000 kvadratnih metrov tvorniške površine, 60.000 m² pozidane ploščine, 6000 m² za zalogo lesa, 18.000 m² prostora za na prostem naloženi les, 1900³ sušilnice, 10 žag. jarmenikov, 140 strojev za obdelovanje lesa, stroji na 1000 konjskih sil. Vsega skupaj je postavila firma Christoph & Unmack d. d. lesenih zgradb

z 2.000.000 m² ploščine. Izkušnje in tvorilna zmožnost firme, odprta na preizkušeno sodelovanje spretnih statistikov, tehnikov, strokovnjakov za velikanske lope in lesene zgradbe jamčijo korektno, brzo postavljanje tudi največjih lesenih gradbenih projektov, zasnovanih kot polnostenske, mrežne itd. gradbe po potrebi na vezavo in sklep, zbito, staknjeno itd., različni načini spojin, porabljeni pri kaki stavbeni obliki ali pa primerno združeni.

O stanovanjskih hišah in vilah ter „lesni prosti gradnji“ izidejo v najkrajšem času natančne razprave.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Odgovorni urednik: H. Sever.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Zgubila

se je od glavne pošte, do kavarne „Evropa“ torbica z dokumenti. Pošten najditelj se naproša, da jo odda, proti nagradi, v upravnistvu lista Gradišče šteč. 7.

JURJEVO

Terpentinovo čistoilo za čevlje razpošilja tovarniška zaloge M. TREBAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6. Telefon št. 539.

Slavnemu občinstvu se priporoča
kavarna „CENTRAL“
poleg Zmajevca (Jubelejnega) mostu
Lastnik STEVO MIHOLIČ.

Jadranska Banka podružnica Maribor.

Sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb; Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Restavracija „Južni kolodvor“ v Mariboru

Franjo Stikler

se priporoča za obilen obisk.

Restavracija v „Narodnem domu“ v Mariboru

HINKO KOSIČ

se priporoča za obilen obisk.

Priporočljive tvrdke

Sv. Lovrenc na Pohorju:

Ljubljana:

Alojz Jäger
trgovina z mešanim blagom

Feliks Heinschko
usnjar

Srečko Potočnik
krojaška delavnica
Šelenburgova ulica

Anton Brezočnik
lesna trgovina

Karol Pisnik
čevljar

Brata Rožič
Sobno in dekorativno slikarstvo in pleskarstvo
Vegova ul. 8 — Soteska 1

Jakob Novak
hotelir in lesni trgovec

Julija Sabadi
pekarna

Anton Černe
graver, Dvorni trg 1
Katalog franko

Opozorjamo cenjene naročnike na oglase v našem listu.

Kateri pohitite v Maribor

koncem avgusta, k sokolski slavnosti toplo priporočamo brošuro:

Maribor in okolica.

Zgodovinski opis. Cena K5.—
Vodnik po Mariboru.

Cena K3. Po pošti 60 vin. več.
Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslovanskih novin, Maribor, Slovenska ulica 15. — Na naročila brez denarja se ne ozira!

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji tu- in v inozemstvu

Christoph & Unmack d. d.

glavno obratovališče NIESKY, OBERLAUSITZ (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodanj)

se priporoča za hitro izdelavo enodružinskih, dvodružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrova za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerkvene strehe, vodne naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenjena vprašanja na upravništvo „Jugoslavije“ pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.